

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Zaradi denašnjega praznika izide prihodnji list v petek.

Kako Nemci s panslavizmom straše.

III.

Panslavizem grozi uničiti nemško Avstrijo. To je tekst, ki se ponavlja v vseh mogočih modulacijah in variacijah. Včasih se poje v brenčecem zboru na partajtagih, kjer se čuje, da Slovani Nemce stiskajo, da bodo od zdaj morali Nemci za Slované davek plačevati — v časnikih kakor v „Deutsche Zeitung“, ki piše po povodu sluha, da postane Groholski deželni maršal v Galiciji: Popolno opoljšanje Galicije se bistro vrši. Galicija je za nemštvo izgubljena, v tem fakti se ne da dosti premeniti. Obžalovati pa moramo, da v isti čas, ko se je Galicija popolno odtegnila našem uplivu, imajo Poljaki, gospodarji deželi, odločujoč upliv na narodne zadeve nemške Avstrije, posebno na odločevanje moči v strankah na Češkem. Še bolj razločno pa prednaša „Nat. Zeitung“, pismo: Slovansko vprašanje je precej za Turčijo napravljeno proti Avstriji, katera je v nevarnosti ter mora misliti na svojo zaščito. Kar na vsa usta pa zatrobi „Nordd Allg. Zeitung:“ Panslavisti morajo za uresničenje svojega programa računati na izdajstvo neruskih Slovanov v oziru k svojim zdanjim vladam.

Ti Slovani s svojim panslavizmom so tedaj res strašni ljudje. Boré Avstrija, ki se nič kaj prav ne boji krize, pred katero jo tako presrečno opominjajo dobrohoteči padarji in še odlašajo ravnati se po nedolžnem receptu Schönererjevem, ki se glasi: Avstrija naj se združi gospodarski in administrativno z Nemčijo. Se ve, najbolj bi pa bilo za Avstrijo, ko bi se bila dala uže pred petnajstimi leti kurirati onemu, ki ima prakso in der schnellen und gründlichen heilung, gotovo bi jej zdaj po nobenem udu več ne trgalo. Ker sredstva, ki se jih je ta praktikus posluževal, niso tako vsakdanja, zagadelj hočem tu nekatera omeniti, kakor depešo ruskega poslanca k generalu Lamarmori (19. junija 1866. l.), v katerej se govori „da se mora Avstrija zadeti prav v srce;“ zveza Prusije z Garibaldijem in magjarskim generalom Klapko proti najzvestejši zaveznici Avstriji; znana proklamacija iz pruskega glavnega šatorišča: An das glorreiche Königreich Böhmen in pruska brošura: Pláč česke krone. Ali niso vsa ta sredstva radikalna?

Pač je žalostno, da vlada taka zmedenost v pojmi. Nekateri mislijo, da je glavna naloga Avstrije: die Niederhaltung des Slaventums, in taki precej plat zvona bijejo, če se Slované nekoliko svobodneje giblje. In vendar je

Avstrija poluslovanska država, če ne več. Kako jej more groziti prerodenje nje narodov, njih duhovna rast, samobitno spolnjenje nje omike? Vsak korak napredka slovanskih narodnostij v Avstriji je objednem tudi korak napredka za državo. Kakor se kaže, je prišla deloma k spoznanju te zveze tudi zdanja vlada. Ministerstvo nam je porok, da jadra Avstrija če tudi počasno svojem naravnemu cilju namreč federalizmu nasprot. Kedaj bode Avstrija popolno v federalističnem duhu uravnana, o tem zdaj še ne moremo govoriti. Najbrž bomo doživeli prej še nekoliko ustavovernih saltomortalov. Avstrija je počasno umirala v objeti stare nemške zveze, katero je naposled vendar bacnila od sebe ter tako očistila mesto nove bolj naravne federaciji. Hegemonija nad nemškimi in laškimi državami jo je pripravila v nenaravno stanje, ali zdaj se preroduje, ko je sprejela naravno podobo — zveze različnih narodov in plemen, svobodnih in polnopravnih.

Kdor govori tedaj o grozečem pomenu slovanske ideje v Avstriji, identificira nje državni stroj z gospodovanjem jedne narodnosti nad vsemi družimi. Kakor Švici nij pretilo ni zjedinjenje Italije, ni zjedinjenje Nemčije, tako tudi Avstriji ne more pretiti slovanska ideja. Po prirodnih principih je postala ta ideja gibalna moč v državi, po večini s Slovani naseljenej. In baš zdaj se kaže, da je ona dobila odgojevalno-političen pomen v sredi prejšnjih in deloma tudi zdanjih gospodarjev Nemcev in Magjarov.

Avstrija naj se razvija po prirodnem toku in panslavizem, kakor si ga mi mislimo, bode pospeševal razcvet Avstrije in panslavizem, s katerim Nemci straše, bode v Avstriji zakopan.

—n.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. februarja.

Budgetni odsek državnega zbora je včeraj razpravljal poglavje budgeta: „ministri ki svet“. Posebni poročevalec dr. Meznik je predlagal, naj se za dispozicijski fond odloči 50.000 gl. Ustavovorni poslanci so zoper dovoljenje ter so očitali državnozborni večini, da zavlačuje delo, da vlada mora dajati desnici zmirom koncesij. Hohenwart jih je zavračal, isto tako Linnbacher, ki je dejal, da, kar se za posamne kronovine stori, to je v interesu cele države, in desnica da skrbi samo za državni blagor. Suess je očital vladi, da je izgubila državno mišljenje. Grof Taaffe je odgovoril, da to nij res; če je ministerstvo preiskavalo želje posamnih dežel, to je ob jednem preiskavalo, če se te želje strinjajo z državnimi interesi; tega načela da se bo vlada zmirom držala. — Pri glasovanju je bil dispozicijski fond sprejet; zoper so glasovali samo ustavoverci. Češki poslanec Zeithammer vpraša

nemške ustavoverce: Katere dobičke je pa naša narodna stranka od tega ministerstva dobila? Le naj se primerjajo tožbe češkega naroda s tem, kar se je dovolilo, pa se bode videlo, da je naša stranka prav malo dosegla. V ustavnih vprašanjih prav nič, v upravnih le najmanjši del. Mismo za to ministerstvo le zagadelj, ker bi sicer prišla zopet (ustavoverna) opozicija na krmilo. — (To pač velja tudi o slovenskih poslancih.)

Hrvatska je doslej v ogerski zbor pošiljala 33 poslancev; obe regnikolarni deputaciji, hrvatska in ogerska, pa sta se baje zdaj zjedini, kakor se iz Pešte denes javlja, da bode Hrvatska potem, ko se jej pridruži Vojna Krajina, pošiljala v peštanski sabor 40 poslancev. Torej več, nego li se je včeraj poročalo. To ima zdaj hrvatski sabor odobriti ali zavreči.

Vnanje države.

Ruski general Skobelev poroča iz Geog-Tepe 25. januarja, da so Rusi dan preje v boji s Turkmeni zgubili 4 oficirje in 50 vojakov, ranjenih pa je bilo 18 častnikov in 235 vojakov, lahko ranjenih 10 častnikov in 75 vojakov. „Agence Russe“ navaja, da je bila ekspedicija zoper Teke-Turkme v to potrebna, da se je zagotovila karavanska cesta iz Rusije v Kivo, katerej so bili Teke-Turkmeni in nomadni roparji puščavski nevarni. Teke-Turkme je bilo treba poiskati v njih skrivališčih; vlni se to nij posrečilo, letos pa je general Skobelev dosegel svoj cilj. Kar je general Skobelev dosegel, to se ima zdaj utvrditi. — Nedvomno je, da so te besede namenjene Angležem v tolažilo, ki se pričenjajo uže bati ruskih uspehov v srednji Aziji. General Skobelev je Teke-Turkme podil 60 kilometrov daleč do Askhabada.

Srbski list „Istok“, organ Rističev, piše v članku „Srbska in njena politika“: Avstro-Ogerska hoče si prisvajati novih provincij. Temeljno načelo srbske narodne politike je zveza mej Srbijo in Rusijo in trdno zaupanje v močnega ruskega brata. Kdor ne dela take narodne srbske politike, je izdajalec srbskega naroda.

Poročila o **grškem** vprašanju so jako mnogovrstna. Anglija še zmirom stoji na stališči berlinskega dogovora, tedaj nij prijazna novemu turškemu predlogu in tudi Grška se drži samo določeb berlinskega dogovora, za vse drugo se ne zmeni.

Grško „ordre de bataille“ je dné 8. januarja določil kraljev dekret. Po njej šteje vojno ministerstvo 131 mož, konjica 2856, artiljerija 6935, inženirjev 4634, za splošno službo 204, pri višjem poveljništvu 87, pešcev 57.825, pri zdravilstvu 2685, pri oskrbništvu 1166, pri pošti in telegrafu 18, žandarjev 5342, vojaških duhovnov 32, skupaj 82.077 mož. Nadpoveljniki so generali Sucos, Sapuncakis in Petmecas.

Angleži so pri Laingsneku v **Transvaalskej** v boji z boerci zgubili celo bitko. 870 pešcev, 170 mož konjice s kanoni prišlo je boerce, ki so bili utvrjeni na strmih gričih. Pri napadu so Angleži zgubili zapovedujočega polkovnika, vse štabne ter druge oficirje, zato so se morali angleški vojaki nazaj pomakniti. Angleži so boerce napadli tudi na strani, a

so tudi bili odbiti; 181 angleških vojakov je ubitih ali umorjenih.

Dopisi.

Iz Ljubljane 1. februarja. [Izv. dop.]

O ljudskem štenji čujemo marsikatero zanimivost, ki se zdaj še „post festum“ dogajajo na rotovži. Nij čuda, da se gospoda, ki sestavljajo komisijo za ljudsko štenje, odlikujejo s tako „vestno“ počasnostjo. Na vsak način jim mora biti mnogo do tega, da naposled proklamujejo Ljubljano, središče Slovenije, nemškimi mestom. Zatorej pred se kličejo ljudi, o katerih se nadejajo, da jim nij dosti na tem, ali spadajo mej Slovence, ali če se makar prištevajo k Hotentotom ali Culukafrom, in tiste, za katere sploh vedó, da se jih dá z nekako „uradno strogostjo“ napraviti za vse pokorne ter jim potem neusmiljeno brišejo materinsko slovenščino iz rubrike „umgangssprache“, da jo lahko nameščajo z blaženo nemščino. Takó na pr. je bil óni teden nekov uradnik, ki je za „občevalni jezik“ vpisal bil slovenski in nemški, pozvan na magistrat, kjer so ga vprašali, kateri jezik mu je „občevalni“. V Ljubljani je kolikor toliko za ta slučaj veljaven v istini dualizem, t. j. govori se, posebno po uradih, nemški, a domá navadno slovenski. Mož je rotovškeji gospodi to pojasnjeval, a ta nijso htela uvideti, da nemški jezik v Ljubljani rabi le kot „uradni“, in da je „občevalni jezik“ jedino le slovenski. Dotičnega uradnika — katerega ne priporočamo nikomur v posnemo — je to besedovanje tako usrdilo, da je dejal: „pa brišite, kar hočete“ in odšel. Mi pa bi skoraj glavo stavili, da se mu je „ex offo“ prečrtala slovenščina, a pustila nemščina, katera mu rabi jedino ob uradnih urah.

Drug slučaj: Nekov sluga ljubljanske pošte, rodóm Slovenec, iz spodnjega Štajerja, kateri se je za silo naučil koprolske nemščine pri vojačih, je bil tudi, ker je po pravici zapisal za „občevalni jezik“ slovenščino, klican pred rotovško komisijo, in tam so mu toliko časa utépalí v glavo, da ima kot „umgangssprache“ pri njem, c. kr. uradnem slugi, stati nemščina, da je mož naposled, najbrž kako zaslepljen ali boječ se, da bi ne izgubil za takšno „veleizdajstvo“ svoje službe, privolil, če tudi nerad, v to, da so ga — „potevtonili“.

Od magistrata ljubljanskega pak z ozirom na takšno postopanje sedanje komisije za ljudsko številjenje zahtevamo, da v obrambo svoje avtoritete odstavi dosedanje nemškovalne komisarje in da končno revizijo vsega štenja izroči nepristranskim poštenjakom, kateri ne bodo ne prigovarjali nikomur, da se vpiše za Nemca, če tudi nij, a tudi pravih Nemcev ne bodo sè silo „slovenili“. Mi nečemo, da bi se naša národnost takó brezobzirno teptala z nogami, in zahtevamo! samo svojih pravic, milostij ne potrebujemo nobenih.

Iz Idrije 25. januarja [Izv. dopis.]

Naj vam poročam o necem, o čemer vaši navadni dopisniki od nas ne vem zakaj molče. Nedavno se je pozvedelo o neke precej velike tatvini v eraričnem gozdu. Posekano je menda precejšnje število lepih débel, pravijo da celi hrib. Najbolj čudno je pa to, da tega še nadgozdnar gosp. Pavel Raušer niti videl in opazil nij. Saj je nam le predobro znano, da on ima povsodi svoj nos in da njegovim očem nič neodide. On zasleduje revne otroke, ako jagode ali malnice nabirajo in si s tem par krajcarjev prislužijo, ako sreča otroka da ima nabrane jagode, mu jih vzame in po gozdu raztrese. On preganja ubozega rudarja, ako si le en koš listja na-

grabi, ker to je brez vsake škode, pa uže so mu grablje odvzete, ako se mu pa zoperstavi in je še zraven spoznan za narodnjaka, je na 3 mesece ječe obsojen. To se je še le pred enim letom pripetilo.

Ako si revni delavec po en koš suhih drv v gozd gre, mu je uže pomejskih kdo takoj za petami in mu sekíro vzame.

G. Raušer videzno vso skrb obrača erarju v prid, naj navedem le en sam izgled.

Mesto Idrija in bližnje okolice županije imajo od leta 1851. skleneno z montanerarjem neko pogodbo zaradi vzdržavanja cest v mestu in v okolici. Ta čas je bil rudarski in „montan erar“ vse, gozdni erar „forst erarja“ še ni bilo in še le pred kakimi 15 leti se je gozdni erar popolnem ločil od rudarskega erarja. Njegova, to je g. Raušarjeva misel je ta, da gozdni erar ne sprejme te pogodbe kot svojo ker je nij gozdni ampak rudarski erar podpisal. Žalibog da mu tudi sedanji v večini nemškutarski deželni odbor k temu pritrjuje, in tako se silijo ceste, katere je po zgoraj omenjeni pogodbi dolžan „erar“ bodi si potem gozdni ali rudarski popravljati, ubogim uže z drugimi nadlogami preveč obloženim županijam. Tako vidimo v prav žalostnem stanu cesto od tako imenovanega Marofškega mostu do grabelj v spodnji Idriji, kjer je škarpá ob vodi zelo na široko in skoraj do pol ceste sezajoča uže skoraj 3 reci cela tri leta podrtá, le čudo je, da se še nij nobena nesreča pripetila, ker se tukaj vedno zelo vozari.

Po zdravej človeške pameti bi deželni odbor mesto da županije te ceste popravljati in za vožnjo jih pošteno vzdržavati sili, gozdnemu erarju rekel: Ako ima posestvo z gotovimi pogoji, katere je on vedno spolnjeval Janez Podvrbosmuk in ta je tistega izročil svojemu bratu Juriju Podvrbosmuku, ima torej ta vse to opravljati, vse pogodbe izpolnjevati in ravno toliko davka plačevati, kot ga je Janez moral, ker razmere se nijso nič izpremenile marveč ima dandenes gozdni erar še veliko več vožnje kakor jo je kdaj rudarski erar imel. —

In tako bi bilo vsem nepotrebnim pisarjam konec storjen. Ker mu je pa, kar je bilo očividno pri tem delu, tudi deželni glavar g. Kaltenegger kot bivši finančni prokurator na roke šel, je torej jasno, da ako bi se mu posrečilo to doseči, bi na višjem mestu tudi primerna plača ne izostala. Županije se do sedaj še nijso udale njegovim zvijačam.

Ker se je pa zgoraj omenjena tatvina menda uže en par let sem godila, in se število udeležencev vedno narašča, smo radovedni, kaj in koliko škode da bode sodnijska preiskava v tem našla, verujem, da, ako bode kak nepristransk sodnik imel to stvar v rokah, bi gotovo velike in imenitne reči na dan prišle.

Iz Metlike 28. jan. [Izv. dop.] Neki obskuren dopisun od Kolpe prinaša v Ljubljanskem tedniku od 22. t. m. nekakovo čudno in smešno novico, češ, da so tukajšni Slovenci zaradi občevalnega jezika pri popisovanju za Slovence dali upisati se, da je v tem smislu se agitiralo in da bi se dotični zaradi napačnih ali krivih naglašenj mogli po kazenskih postavah kaznovati.

Bogme! Ta nemarna denunciacija bi bila najpoprej ostrega in gorkega kaznovanja vredna. „Pasja capa“ Kdo more reči, da Metlika ali njeno prebivalstvo je nemško? Naj mi le kdo enega edinega Nemca pokaže ali imenuje. Kdo je ta? Jaz nobenega ne poznam.

Če je kakovih pet ali šest nemčurjev tukaj, zato Metlika nij nemška. Občinstvo sploh je tukaj slovensko, v celem okraju se le samo čisto slovensko govori. Tudi nemčurji — vrag jih dal — ne morejo drugače z občinstvom, kakor slovenski občevati. Če jeden ali drugi meščanov nemški jezik tolče, ali je zato Nemec? Ako uradniki v sodnji in davkarji ali notariji — nemške zapisnike in pisma pišejo, ali so zato uže Nemci? Nikakor ne.

Naj pride kdo v katero koli pisarno hoče, povsod se le mili slovenski jezik glasi in govori. Mislim, ako je temu tako, da se ne more trditi, da bi tukaj občevalni jezik nemški bil. Kaznovani bi le oni morali biti, kateri se s sleparskim dopisunom strinjate! Nemci pojdite na Nemško mej Švabe. Te nemčurske nesnage delajo samo zdražbo mej ljudmi. Čemu je to in zakaj?

Morebiti se tukajšnje ljudstvo uže 1000 let ponemčuje, ali dozda brez vsakega uspeha. Naš narod je pošten ostal, kakor je bil — slovenski — in ostane zmirom slovenskega čutja. —

Ne zavirajte nam pri likanju našega naroda v domačem jeziku, v malo letih bomo Nemca v vseh stvareh daleč in daleč prekosili.

Tudi Čehi so slavjanskega čutja. Čast njim sploh, takodjer poštemu Čehu, katerega grdi dopisun in kateri tukaj pošteno živi.

Kar pa vražji dopisun od naše čitalnice čenča, je vse izmišljena reč.

Čitalnica ima več članov njego od dopisuna čislani „Konversations Verein.“

Imejte Vi svoj „Konversations Verein“ kakor hočete in nevošljivi vam nijsmo čisto nič v nobenej razmeri. —

Kar se tiče krajnega šolskega sveta tukaj, poročati vam morem, da imenovanje Kapeleta za šolskega nadzornika njemu nič ne zalega, temveč, ker on prav malo časa ima, šole pogostoma, kakor bi pri naših šolskih razmerah moralo biti, obiskovati.

Ako je zbog tega imenovanja jeden — kakor pravi dopisun — prav cenjeni član iz krajnega šolskega sveta izstopil, je to le pristransko delo bilo, in nij za opravičiti. Se ve da, ta odstopivši član se je pri enej priliki in po nepostavnem poti pustil za predsednika šolskega sveta izvoliti, kar pa nij obveljalo ravno zato ne, ker je nepostavno bilo.

Ako je volitev Kapeleta za predsednika šolskega sveta tukaj srečna ali ne, to presoditi nemčurski dopisun nij zmožen. Nobeden nemčur ne bode dobrega in iskreno vnetega Slovenca dobro sodil, zatorej se njegovo grdenje mirnega zdajšnjega predsednika tukajšnega krajnega šolskega sveta z vso močjo odvraca. —

Kar se pa od tukajšnega občinskega uradovanja in gospod Kalteneggerja kvasi, pustimo to na stran. Časi novejši bodo to stvar v preiskavo vzeli in videlo se bode, kdo je prav imel, ali odurni dopisun, ali poštenu narodnjaki metliškega skoz in skoz slovenskega mesta. —

S Krasa 27. jan. [Izv. dop.] Vsak izobražen narod je na svoj jezik ponosen. Avstrijski Slovani, ki pripadajo k največjemu narodu na evropskem svetu, bi morali biti posebno ponosni na svoj jezik! Pa vendar nij tako. Pri nas vidimo namreč več jezikov govorečih Slovencev, ki mnogokrat v javnosti tujim jezikom prednost dajejo; celo takih, ki se tako potujče, da svoj lastni jezik pozabé, in tudi takih, ki se svojega jezika sramujejo! — To so velike napake! Tolaži nas ipak zgodo-

vina poročajoča nam, da se vsem premaganim narodom, katerim se narodne šole — to je naravna podlaga izobraženosti — krato in vznemirjenje narodne samosvesti zabranjuje enako — ako ne slabše godi.

V naših šolah smo se sicer dobro vadili v spoznanji da smo pravi Avstrijci; učili pa se nismo, da smo tudi Slovani in da nam je svoj jezik pred vsem spoštovati in gojiti; o tem nas nih nikdo podučeval, temveč so nas gospodje učitelji karali in kaznovali, kadar smo svoj materini jezik govorili; — potujčevali so nas silno! — Pri potujčevanju opirali so se rado naši odgojitelji na neki latinski pregovor, katerega so nam pogostoma ponavljali, in ki po našem pomenja „kolikor jezikov znaš — toliko glav veljaš“ — toda ta pregovor nij drugega nego jedna navlašč v prospeh potujčevanja izmišljena puhla fraza, ki napačno pojme o sredstvu in o svrhi izprevrčava in izrekno sredstva za svrhu postavlja; kdor pa premisli, da znanje raznih jezikov nij nikaka potrebna — resna znanost, nego le sredstvo k pridobitju takih znanostij, in kdor nadalje prevdari, da se tisti laglje potrebnih znanostij naučé, ki manj pripomočkov k temu potrebujejo — bode gotovo zgoraj naveden pregovor kot neopravičen zavrgel, ter si potrebnih — vitalnih znanostij le sredstvom svojega lastnega jezika preskrbel.

A kdo se navadno več jezikov uči? — 1. filologi — za kratek čas, 2. tisti, ki so po obstoječej umetni napravi k temu primorani, ako hočejo tujcem koristno hlapčevati, 3. ki resnih — vitalnih znanostij ne potrebujejo, ali so za prisvojenje istih nesposobni, in 4. takozvani „Ciceroni“, ki po mestih tujce love, okoli spremljajo in jim za mali denar tolmače.

Ne hlapčujmo tedaj — ampak izobražujmo se po možnosti na podlagi materinega jezika! Oni pak, ki hočejo ministri, vojskovodje, škofje, bankirji itd. postati, naj se svobodno zraven slovenščine tudi drugih jezikov nauče. V takem slučaju jim vendar svetujemo: naj ne obešajo zvona na tujščino, kakor neki tržaški trgovec s Krasa, ki je v tretjem listu letošnje „Soče“ v svojej brezobzirnej polemiki proti znanim slovenskim narodnjakom popolnem nepotrebnih francoskih in angleških prislovic mej slovenščino vpletal — kakor da bi hotel reči: kaj se z mano j prepirate, ker še francoski in angleški ne umete!?

Kdor našincev raznih jezikov ne ume, naj se na znanje tujih ne baha, in ako jih uže zatajiti ne more, naj se jih saj za slučajno potrebo rezervira.

Naša dolžnost pa je — ako se nečemo pred izobraženim svetom blamirati, vsikdar in pri vsakej priložnosti z domačini vedeti se po domače.

Iz Trsta 29. jan. [Izv. dop.] Irredentovci so pričeli zopet okolo strašiti. To novico smo izvedeli po „Köln. Ztg.“ Tukajšnjih irredentovcev organ „Indipendente“ je pa nekaj zaslutil uže štirinajst dni poprej, ter je bilo tudi res brati v tem listu sem in tja kak migljaj, da se bode v Italiji kaj posebnega zgodilo. Koncem pa pride vest, da je Garibaldi v Rimu govoril in da je on se svojimi pristasi izjavil, na spomlad udariti ali na Trst ali pa v Istro. Nekaj podobnega se je hotelo poskusiti uže pred dvema letoma in sicer so se takrat nameravali irredentovci izkrcati v majhenem isterskem primorskem mestu, kjer nij vojakov.

Čas je, da vlada odpre svoje oči in da dobro pazi na tukajšnje vlaške naseljence.

O priliki ljudskega štenja v Trstu in

Istri so slovenske kmete z žuganjem prisilili, da so v rubriko „umgangssprache“ vpisali italijanski jezik. Po takem načinu nij se čuditi, če se število „Italijanov“ na Primorskem množi. Tako znajo delati naši Vlasi. Vsega tega pa bi ne bilo, ako bi društvo „Edinost“ samo malo bolj gibalo se. Naša narodnost na Primorskem je v nevarnosti, skrajni čas je, da se prične delo na vseh straneh. In tudi vlada bi morala to uvideti, kajti naši Vlasi hočejo samo odtrganje Trsta in Istre od Avstrije in združenje z Italijo, a primorski Slovani so bili državi zmirom zvesti. Da bi mi tukaj na Primorskem imeli take razmere, kakeršne so v Dalmaciji, Vlasi bi si ne upali odpreti ust, ali pri nas kmetstvo stanovništvo nij svesto si narodnosti svoje slovanske. To pa je treba v prvi vrsti.

Iz Kremberga v Slovenskih Goricah 28. januarja. [Izv. dop.] Ako pogledamo v kak liberalen nemšk časopis, tedaj se moramo res čuditi, da so ti nemški liberalci v sedanjem času naenkrat tako usmiljenega in mehkega srca postali, katero nij z nič drugim tako napolneno, kakor z ljubeznijo do nas kmetov. V vsakej vrsti je javkanje, da zaradi velikih davkov mora vsak kmet na boben priti. Da, davki so res veliki, pa kdo je tega kriv? Liberalci sami. Pa ne samo z davki, nego tudi z drugimi darovi, za katere ne bomo liberalcem nikoli hvaležni, so nas oni obdarili. Postavo zoper oderuhe so odpravili ter so vrgli kmeta v žrelo neusmiljenih in krivičnih nečloveških pijavic. Dovolili so posestva razkosavati; prav za prav po mislih liberalcev nobeno hudobno dejanje. Vsaj če kdo svoje posestvo obrezuje, odrezke drugi dobi; tega pa ti gospodje nijso pomislili, da, če se od kake reči vedno in vedno kaj jemlje, slednjič nič ne ostane. Da ne bi liberalcev na svetu zmanjkalo, so dovolili vsakemu, če je uže za to zrel, da sme sladki jarem zakona nositi. Velika krivica in veliko neusmiljenje je po mislih liberalcev, če bi se branilo kakemu hlapcu ali dekli v zakon stopiti. Če imata kaj jesti, kaj obleči, ali kako bosta v zakonu živela, za to ne sme nihče vprašati, tudi občina ne, ki mora za siromake skrbeti. Da, zakon, zakon, ta je liberalcem vse na svetu. Da to dokažem, hočem navesti resnično dogodbo, ki se je dogodila v začetku pretečenega desetletja v Mariboru v nekem zboru nemškutarskih strijcev pod pašo politično umrlega Seidla in Brandstetterja. Ta dva pokličeta nemškutarje skupaj, da bi bila zopet za poslanca izvoljena. Lepo število debelih in suhih, kosmatih in obritih nemškutarjev se je zbralo v velikej dvorani „zur Stadt Wien“. Ker ima moj priimek skoraj nemško končnico in ker sem videl svojega debelega sosedu, ki je odebelil od slovenskih črešpelj in vina, si mislim: poskusi olikanje in zborovanje nemškutarjev. Pa prvega je bilo malo in še tisto slabo, drugo pa smešno in nemškutarsko. Smuknem skozi vrata in v svoje največje začudenje zagledam pri nekej mizi sedeti mej nemškutarji nekega narodnega kaplana. No, si mislim, sva uže dva. Vse vtihne in Seidl stopi na oder. Začne razkladati svojim vernim ovčicam blagonosne darove liberalcev. Pravi tudi, če ga izvolijo zopet, da bode za vse to glasoval, kar sem uže zgoraj navedel. Zakon posebno mu je ležal na srcu. Celo duhovnike hoče s tem osrečiti. Bolje je . . . (kako je o tem dalje govoril olikani (?) Seidl, hočem opustiti; take besede slišijo le v nemškutarsko zborovanje). Ko na to surovo obnašanje kaplan vstane ter Seidla tehtno in izvr-

stno pobija, da je bil Seidl v zadregi ter je barvo spreminjal, kakor salamander, se je pokazala olika nemškutarskih liberalcev. Začeli so roke stiskavati in govorniku pretiti in vmes vpiti: „Hinaus mit den pfaffen“. Tudi v me so bili srditi pogledi obrnjeni, da si mi ta priimek nij takrat dohajal. Torej dregnem govornika ter pravim: „gospod, za stare dni si bova nekaj stopinj prihranila, ako naju nemškutarji iz dvorane zanesó. No, take česti pa še nijsem včakal, od kar uže znam sam hoditi.“ — Pa beseda „votra“ Breclna: „rühik“ je naju rešila nemškutarske česti. — In zdaj, ko so nemškutarji in liberalci prišli ob vso veljavo, ker je svet izpoznal njih sebične namene in nezmožnost vladanja, zdaj toliko kričé po svojih časnikih, da le oni vse razumejo in zamorejo. Njih dolgoletno vladanje pa je pokazalo, da nijso sposobni za nobeno reč. Torej ne zmenimo se za njihov krič in javkanje, temuč oklenimo se narodnih mož ter držimo se narodnih poslancev, ki imajo trdno volje narodu koristiti.

Domače stvari.

— („Ljubljanski Zvon“) se je, ker ima 4 strani priloge in zaradi vezanja, toliko zakasnil, da nij bilo mogoče včeraj cele izdaje razposlati, a denes se odpravi ves. Naročniki, ki ga nijso še dobili denes, dobodo ga jutri.

— (Deželni zakonik za vojvodino Kranjsko), katerega I. del za l. 1881 je bil izdan in razposlan 24. januarja, obsega: 1. razglasilo ces. kr. deželne vlade kranjske od 4. jan. 1881, s katerim se določuje vojaška prehodnina na Kranjskem za dobo od 1. jan. do konca decembra 1881. leta. Ta prehodnina znaša za vsakega vojaka in vsako porcijo v mestu ljubljanskem 20 kr. in v ostalih pohodnih postajah 18.5 kr.; 2. razglasilo c. kr. deželne vlade kranjske od 6. dec. 1880, s katerim se določuje priprežnina na Kranjskem za čas od 1. januarja do konca decembra 1881. leta. Ta priprežnina znaša za jednega konja in za jeden kilometer v vojvodini Kranjskej po 9 krajcarjev; 3. razglasilo c. kr. dež. vlade kranjske od 19. dec. 1880 o 20% nakladi k potrošninam od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa, katero je za leto 1881 pobirati v poplačilo deželnega prineska k zemljiško-razbremenilnemu zakladu; 4. razglasilo c. kr. deželne vlade kranjske od 11. jan. 1881. leta, s katerim se razglašajo dnevi in kraji glavnemu naboru vojaščini podvrženih na Kranjskem za 1881. leto. Iz tega razglasila in iz pridejanega mu popotnega načrta obeh nabornih komisij vidimo, da bode vojaški nabor I. komisije: 8. in 9. marca v Ljubljani; od 11. do 18. marca v Kranji; od 21. do 24. marca v Rádovaljici; 11. in 12. aprila v Vipavi; 19. in 20. aprila v Bistrici; od 21. do 23. aprila v Postojni; od 25. do 29. aprila v Logateci; a II. komisije: od 5. do 12. marca v Ljubljani; od 14. do 21. marca v Kamniku; od 23. do 29. marca v Litiji; od 30. marca do 5. aprila na Krškem; od 7. do 13. aprila v Novem mestu; od 19. do 23. aprila v Črnomlju; od 25. do 30. aprila v Kočevji.

— (Čitalnica v Šiški) priredi v nedeljo 6. t. m. v Kozlarjevem zimskem salónu veliko besedo v spomin Valentinu Vodniku. Program: 1. Ouvertura od Müllerja. 2. Dr. Benj. Ipavec — „Ilirija oživljena“, mošk zbor. 3. Slavnostni govor. 4. Gjuro Eisenhut — „Mazurka“, mešan zbor. 5. Godba: Prizor na

vrtil iz opere „Faust“ od Gounoda. 6. V spomin Val. Vodniku, deklamacija. 7. Iv. pl. Zajec — „Dijačka“, mošk zbor. 8. Godba: „Pout-pouri“, od Czernya. 9. K. Knittl — „Žezulinka“, mošk zbor. 10. Kam. Mašek — „Lahko noč“, mešan zbor. 11. Godba: Cavatina iz opere „Brivec iz Sevilje“ od Rossinia. „Dva gospoda pa jeden sluga.“ Burka v enem dejanji. Po Goldoniji poslovenil Davorin Hostnik. Loterija. Ples. Pri beseči in plesu svira godba slav. pešpolka veliki knez Mihael št. 26. Začetek točno ob 6. uri. Vstopnina za ude prosta, za neude 40 kr. Vhod v dvorano je na severnej strani.

— (Mesto Kamnik) šteje po zadnjem popisu ljudij 1800 duš, in sicer za 68 duš manj kot leta 1869. Vnanji kraji, ki spadajo v Kamniško občino, štejejo pa 383 ljudij, t. j. 73 duš več kot l. 1869, tako da šteje Kamniška občina skupaj za 5 ljudij več kot pri zadnjem štenji.

— (Slovensko literarno društvo na Dunaji) ima sredo dné 2. februarja ob 7. uri zvečer svoje 7. redno zborovanje. Spored: I. Bere se zapisnik zadnje seje. II. a) „Štefeto Jurij“, bere g. J. Kavčnik; b) „Pesni“ bere g. J. Š. c) „Iz pesniške literarne zapuščine prof. Melcerja“, bere g. D. Petelin. III. Posameznosti. — Lokal: Kaisers Restauration „zur hl. Dreifaltigkeit“ (III. Ungargasse 27). — V to zborovanje vabi ude in prijatelje društvu prijazno odbor.

— (Ihte in pijanosti žalostni nasledki.) Piše se nam pod tem naslovom: Pretečenega tedna vtorek večer 25. m. m. pila je kmetska družina v krčmi št. Joškej nad Polhovim gradcem. Nekoliko opit jame zabavljati nek fantinovec svojemu strijcu. Po dolgem prepiru s te in one strani peljuzne se fantinovec na strijca. Pa strijc — ne bodi len — prime za krnjo (nožiček) ter jo napastniku porine tjã v rebra nekam. Kri brizgne iz rane, fant pride ob moč. Na to dojde pograbsk žandar, zvã vso stvar in jo oznani oblasti. Komisija je uže prišla k ranjencu; pa upati je, da si je ranjencu oteklo mnogo krvi, da popolnem okreva. No nesrečni mož, učinivši zločin, nestrezel in ihtav, tarna sedaj in obžaluje svojo naglico. Ima uže dokaj let na hrbtu in krog sebe kopo otrok, katere je živil dosle s pridelami svoje zemlje. Nasledek ihta (nagle jeze).

— (Iz Železnikov) se nam poroča, da se je 29. januarja zvečer ondi bilo vnelo v nekeji hiši, ki je pogorela. Strah je bil velik, ker je stala ona hiša sredi trga, in ker je

gorelo z veliko ihto, kajti neki sodar je imel v tej hiši v podstrešji polno suhih dog nako-pičenih.

— (Požar.) S Krke na Dolenjskem se nam 25. januarja piše: Denes zjutraj ob 3/4 na 6 je začelo na žagi g. J. Javernika goreti, in predno so ljudje prišli na mesto, je bilo uže vse v plamenu. Imeli smo velik strah, da bi se komaj 6 metrov od ognja oddaljeni sã slamo kriti hlev in pod ne bila vnela. Sreča je res, da je baš sneg na strehi, kajti sicer bi tudi pridnim gasilcem nikakor ne bilo mõi požara omejiti samo na žago. Vnelo se je baje po nemarnosti žagarjevej, ki si je bil menda v peč preveč zakuril, boječ se mraza, katerega imamo denes 18 stopinj. Žaga je bila za-varovana pri graškem zavodu.

Razne vesti.

* (Grozovit oče.) Na Dunaji je 31. januarja neki oče se sekiro pobil svoje tri otroke, stare od 7 mesecev do 5 let, potem pa se je še sam obesil. Revščina ga je tako daleč pritirala.

* (Samoumor v uječi.) Včeraj po noči so policaji na Dunaji pijanega pobrali s ceste nekega knjigovodjo Arndta ter ga peljali v uječo, da bi tam prespal. Ko pa se Arndt zbudi, ustrelil se z revolverjem v prsi; bil je takoj mrtev.

* (Vse otroke iz šole uplenili.) Nedavno so v vas Polion v Tesaliji o belem dnevi pridrli dobro oroženi razbojniki ter so vse šolarje, kateri so bili baš zbrani v šoli, pograbili ter soboj odveli v gorã. Starši se lopovom nijso upali ustavljati, ker so se bali, da se ne prične obãa moritev. Druzega dne uže so razbojniki vsem siromašnim ljudem onega kraja poslali uplenjene otroke nazaj, a za deco bogatašev, katero so si pridržali, terjajo odkupnine nad 200 tisoč gold.

Dunajska borza 1. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni dr. dolg v bankoveih	72	gld.	75	kr.
Enotni dr. dolg v srebru	73	"	95	"
Zlata renta	88	"	70	"
1860 dr. posojilo	129	"	50	"
Akcije narodne banke	817	"	—	"
Kreditne akcije	282	"	90	"
London	118	"	70	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	38 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	54	"
Državne marke	57	"	95	"

Čestitemu občinstvu naznanjam, da se dobivajo pri gospodu Exel-nu v Gradel,

gostilnica Kriehuber,

najboljše

kranjske klobase,

katere mu jaz pošiljam. — Priporočam torej to gostilno vsacemu, kateri je prijatelj dobrih klobas.

Spoštovanjem

M. Urbas,

(36—3)

v Ljubljani na sv. Petra cesti št. 39.

Podpisani odbor si usoja vsim članom „Sokola“, kakor tudi gospodom dijakom, koji bi imeli željo učiti se telovadbe, naznaniti, da se prične **8. febr. t. l.**

šola za telovadbo,

ter so se za to odločili troji dnevi v tednu, namreč: vtorek, četrtek in sobota. — Kdor ima veselje in si želi priučiti telovadbo, naj blagovoli oglašiti se pri g. Ed. Škabernetu, Bleiweisova prodajalnice, ali pa prihodnji četrtek od 8. do 9. ure zvečer v telovadnici, gradišãne ulice.

O d b o r

(57) **telovadnega društva „Sokola“.**

Izurjen

stavben risar

se takoj sprejme stalno pod ugodnimi pogoji. — Izvã se iz prijaznosti pri opravištvu „Slovenskega Naroda“. (56—1)

Spoštovanim ljubljanskim in okoliškim dekletom!

Mlad mož v ugodnih razmerah, ki ima dobro trgovino, želi se s pridno in varãno ne nad 26 let staro gospodiãno oženiti in sicer takoj. — Premoženje se želi. — Resne ponudbe s fotografijo — ne za šalo — pošljã naj se pod šifro: (55—1)

„A. S. Na dobro sreão!“

administraciji „Slovenskega Naroda“.

Molãeãnost se jamãi s ãastno besedo.

Na deželi se sprejme takoj v službo pošten, zanesljiv, slovenskega jezika zmožen, v prodaji špecijskega blaga uže izvežban (53—3)

deãko.

Vprašanja in pogoje naj se stavijo na trgovca Ant. Poljšaka v Šturiji, pošta Ajdovšãina.

Velika zaloga

špirta, žganja i družih pijaã

na drobno in debelo

v Solkanu pri Gorici.

Avgust Kovaãiã,

po domaãe pri Lipãarju.

(59—1)

Vinotoã

judovska steza št. 4.

Toãi se

**naravno nepokvarjeno vino
dolenjsko in bizeljsko**

po nizkih cenah,

liter 28 in 32 kr.

Ta zdrava vina se vsakemu priporoãajo naj-toplejše. (58—1)

Tuji.

29. januarja:

Pri **Slonu**: Dolenc, Hirsch. Illek z Dunaja. — Jeretin iz Litije. Pri **Maliãt**: Wolf, Peterka, Schwarz z Dunaja. — Princ Schönbürg Waldenburg iz Šneberka.

Pri **bavarskem dvoru**: Sattler, Kolmariã iz Radgone. — Hilmann, Kern iz Inomosta.

P. n.

Čast mi je uljudno javljati, da sem od g. **Sp. Pesjaka** kupil 1. t. m. njegovo

trgovino z železom,

katere je imel dolgo let na tukajšnjem tržišãi, ter jo bodem nespremenjeno nadaljeval.

Prosim, naj se mojemu predniku sploh izkazano zaupanje in dobrohotnost izkazuje tudi meni ter zagotavljam, da se hoãem marljivo truditi, to zaupanje tudi opraviãiti v vsacem oziru.

V Ljubljani, dnã 28. januarja 1881.

Jan. Nep. Achtschin,

preje **Sp. Pesjak.**

(51—2)

Gumi-bonbon,

boljši, nego vsak drug, kolikor se ga okolo prodaja,

rabi z najboljšim vspehom

**zoper kašelj, hripavost in
katarno stanje organov, s
katerimi se sope.**

V škatljicah po 10 kr.

prodaje (490—15)

GABRIEL PICCOLI,

lekar „k angelu“,

na dunajskeji cesti v Ljubljani.

